

Nejzávažnější chyby v dotačních projektech a nová metodika projektů v období 2014 - 2020

Martin Dítě, BDO

Setkání starostů a místostarostů Regionservis

MEZINÁRODNÍ SÍŤ FIREM BDO

5

BDO je pátá největší síť na světě v oboru

1 204

Více než 1 200 kanceláří*

54 933

Více než 54 000 partnerů a odborníků*

138+

Přítomnost ve více než 130 zemích

6,015 mld. USD

Celkový obrat 4,63 mld. EUR
(k 30.9.2012)

* Pouze firmy oprávněné používat název BDO

- Síť BDO byla založena v roce 1963, kdy se firmy z Velké Británie, Nizozemí, Německa, USA a Kanady spojily s jedním společným cílem - sdílet a rozšiřovat své znalosti a poskytovat tak svým klientům jen tu nejkvalitnější podporu.
- BDO poskytuje vysoce kvalitní poradenství a služby a jejím cílem je především pomoci svým klientům v orientaci a stabilizaci podnikání v neustále se měnících tržních a hospodářských podmínkách. Jsme si vědomi, že jedině touto cestou bude umožněno dosáhnout pro BDO vyššího podílu na trhu a zajistit tak vnímání naší značky jako celosvětově uznávané jednotné globální sítě.

BDO v České republice

Poradenství pro veřejný sektor

- **Audity** - prověrka hospodaření, audity a prověrky mimořádných a mezitímních účetních závěrek, audity u zřízených organizací
- **Interní a forenzní audit.** Zavedení a nastavení interního auditu, outsourcing, ad hoc pomoc
- **Účetní poradenství, pomoc při kontrolách**
- **Komplexní zajištění dotací v rámci celého projektového cyklu**
- **Zvyšování efektivity využití energií (EPC)** - realizace investic do opatření pro snížení budoucí spotřeby energií
- **Procesní audit, IT audit**
- **Školení** - vzdělávání na míru s praktickým dopadem u vás na místě
- **Personální audit**, personální poradenství, development centra
- **PPP projekty** - komplexní zajištění projektu

Stav čerpání prostředků z období 2007 - 2014 v České republice

- Od počátku programového období k 3. lednu 2014 bylo podáno 103 919 žádostí o podporu v celkové hodnotě 1 464,8 mld. Kč. To představuje 181,3 % celkové alokace NSRR na programové období 2007-2013.
- Řídící orgány a zprostředkující subjekty OP doposud vydaly 49 070 Rozhodnutí / Smluv o poskytnutí dotace v celkové výši 738,7 mld. Kč, což činí 91,4 % celkové alokace NSRR.
- Proplacené prostředky na účty příjemců dosahují 514,9 mld. Kč, tedy 63,7 % celkové alokace NSRR. Očekávaný stav by se měl pohybovat na úrovni 72%.
- Certifikované výdaje předložené EK činí 385,5 mld. Kč, což je 47,7 % celkové alokace NSRR na programové období 2007-2013. Očekávaný stav by se měl pohybovat na úrovni 60 - 65 %.

Nejčastější chyby příjemců dotací

- Neznalost pravidel **způsobilosti výdajů a dalších metodik**, nedůslednost
- Nevhodně obsazená pozice **koordinátora projektu**
- **Nedostatečná komunikace s poskytovatelem dotace**
- **Nedostatečná komunikace** mezi projektovým, finančním manažerem, technickým dozorem investora, dodavatelem, investorem - důsledkem může být:
 - Položky víceprací a vícenákladů jsou chybně součástí fakturace původního rozpočtu
 - Není stanoveno, kdo rozhoduje o vícepracích a změnách projektu
 - Neoznámění změn projektu na poskytovatele
- Nedodržení Pravidel pro **výběr dodavatelů**
- Nezachování **dlouhodobého majetku** pořízeného z dotace po stanovenou dobu
- **Špatný výběr poradce**, špatně stanovená smlouva
- **Nezachování slíbené činnosti**
- **Nearchivování** veškerých dokumentů

Nejčastější chyby příjemců dotací (neinvestiční projekty)

- **Neznalost pravidel** (výběrové řízení, administrativní náležitosti projektu (sepisování dohod s účastníky projektu, prokazování realizace aktivit - třídní knihy, prezenční listiny, apod.) , zákonem stanovené předpisy (cestovní příkazy, pracovně-právní vztahy - např. časové omezení u dohod o provedení práce a pracovní činnosti)
- Nepochopení, že se **nejedná se o provozní projekt** - cílem není úhrada 100% provozních nákladů
- Nerespektování faktu, že schválené **jednotky + úvazky jsou závazné** (zejm. u mzdových nákladů); ke všem mzdovým nákladům je nutné přikládat výkazy práce
- **Nerozlišování** osobních **nákladů** (kapitola 1) a přímé podpory - úhrada mzdových příspěvků (kapitola 7)
- **Chybí výkazy práce**, činnosti neodpovídají pracovní náplni nebo aktivitám projektu
- **Nesoulad aktivit** se schváleným harmonogramem projektu
- **Nedostatečná publicita** - chybějící nebo špatná loga EU(realizátor např. zveřejnil na inzerátu pouze logo své organizace)

Nejčastější chyby příjemců dotací (veřejné zakázky)

- **Obsazení pozice administrátora** - interní / externí (zde i náležitosti smlouvy)
- **Neprovedení výběrového řízení** - žadatel vůbec nevyhlásí výběrové řízení, nebo uměle rozdělí zakázky projektu pro stanovený limit
- Nedostatečné prokázání **odeslání Výzvy** osloveným dodavatelům
- **Nezákonně stanovená** kvalifikační kritéria a hodnotící kritéria
- Provádění **změn v Zadávací dokumentaci** po vyhlášení VŘ.
- Nedodržení **povinné publicity** ve vyhlášeném VŘ.
- Neposlání **pozvánky** poskytovateli) na účast při hodnocení nabídek.
- **Uvádění konkrétních názvů** ve výkazu výměr či v položkovém rozpočtu stavby bez možnosti použití kvalitativně a technicky obdobných řešení
- **Rozpor návrhu smlouvy o dílo** s uzavřenou smlouvou

Výběrová řízení - sankce

- **Neprovedeno výběrové řízení**, pokud bylo třeba = sankce 100%
- **Rozdělení předmětu veřejné zakázky** s důsledkem snížení předpokládané hodnoty pod finanční limity stanovené v zákoně o veřejných zakázkách = sankce 25-30 %
- **Za zadání jedné nebo více dodatečných zakázek překračujících hodnotu původní zakázky** o více než 20 % = sankce min. 20 % hodnoty původní zakázky
- **Za neuvedení kvalifikačních kritérií** v rozsahu požadovaném zákonem a způsobu hodnocení = sankce 5-10 % finanční hodnoty zakázky
- **Za použití nezákonných kvalifikačních** nebo hodnotících kritérií = sankce 25-30 %, v méně závažných případech 5-10 % finanční hodnoty zakázky
- **Za nedostatečnou nebo diskriminační definici předmětu zakázky** = sankce 25-30 %, v méně závažných případech 5-10 % finanční hodnoty zakázky
- **Za vyjednávání v průběhu zadávání** = sankce 25-30 %, v méně závažných případech 5-10 %
- **Za zjevná administrativní pochybení zadavatele**, která neměla vliv na výběr dodavatele, nebude sankce uplatněna.

Finanční a věcná kontrola projektů

A. Kontrola předběžná / ex-ante - cílem je získat informace o přípravě žadatele na realizaci projektu. Tyto kontroly probíhají do schválení Rozhodnutí (náhodná kontrola na základě analýzy rizik).

B. Průběžná kontrola - v průběhu realizace nebo po ukončení realizace projektu / etapy projektu (tzn. po podání žádosti o platbu) může být u příjemce dotace pověřenými pracovníky poskytovatele (např. MPO) a externím subjektem vykonána veřejnosprávní fyzická kontrola na místě:

- Každý projekt by měl být kontrolován alespoň 1 x (platí u ROP)
- Kontrolováno je vedení dokumentace, místo realizace projektu, soulad skutečnosti a monitorovací zprávy, plnění indikátorů, publicita projektu

C. Následná kontrola (ex - post) - je vykonávána po ukončení projektu a jeho proplacení. Kontrolováno je udržení indikátorů projektu, dodržení publicity projektu a uchování dokumentace projektu.

Šance na tuto kontrolu je:

- Zpravidla 100% u projektů ROP
- Více než 50% šance u ostatních projektů
- Na základě vnitřních nebo vnějších podnětů (např. oznámení veřejnosti)

Změny v promíjení odvodu za porušení rozpočtové kázně

- **Porušením rozpočtové kázně** je mimo výše uvedených důvodů také nejednoznačné prokázání využití dotace. Lze uložit do 10 let počítaných od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž došlo k porušení rozpočtové kázně.
- **V minulosti** bylo možné poté, co byl odvod za porušení rozpočtové kázně obci či jinému příjemci dotace - veřejnému i privátními subjektu - uložen, úspěšně požádat o jeho prominutí.
- **Změna z předloňského léta** však podstatným způsobem tuto možnost zhoršila. Pokyny Generálního finančního ředitelství D-9, D-11, D-15
- **Modifikace formulace** »důvody hodné zvláštního zřetele« (tj. důvody pro prominutí odvodu) > konkrétního vymezení > obtížné prominutí odvodu.
- **Sankce** - vrácení dotace (jako odvodu za porušení rozpočtové kázně) + penále (1 promile z částky odvodu za každý den až do dne uskutečnění odvodu, částka penále nemůže převýšit celkovou výši odvodu za porušení rozpočtové kázně).

Pokyny Generálního finančního ředitelství D-9 a D-11

- Pokyn vypočítává tzv. **výjimečné případy** = *situace nezaviněné příjemcem dotace (živelné katastrofy, absence součinnosti ze strany poskytovatele dotace či situace zapříčiněné státem).*
- Pokyn D-11 dále vymezuje »**ostatními důvody hodnými zvláštního zřetele**«.
- Pro zde uvedené situace je do jisté míry společné, že porušení rozpočtové kázně příjemcem dotace nemělo fatální důsledky a nevedlo ke **zmaření účelu poskytnuté dotace**.
- Důvody jsou například administrativní porušení pravidel pro **zadávání zakázek** výslovně neodporující zákonu a které prokazatelně nevede k možné změně pořadí uchazečů.
- Použití **investičních prostředků na úhradu neinvestičních výdajů** a naopak při zachování účelovosti poskytnutí prostředků.
- Rozhodující orgány musí postupovat ve stejných případech vůči všem daňovým subjektům **stejně**.

Programovací období 2014 - 2020

Změny z evropského pohledu pro ČR

Základní změny oproti 2007 - 2013

- Nižší počet operačních programů, štíhlejší struktura
- Vyřazena některá témata (např. místní komunikace)
- OP podporují odvětví a sektory, kde dochází k selhání trhu
- Znovuzavedení pravidla N+3 pro časovou způsobilost výdajů
- Nižší % dotace na CZV - 25 % pro velké podnikatele, resp. 35 % a 45 % pro střední a malé podniky
- Vyšší využití návratných finančních nástrojů - cca. 10% prostředků

Programovací období 2014 - 2020

Dohoda o partnerství

- V prosinci roku 2013 bylo Česko vyhodnoceno a zařazeno mezi země EU, kterým se při přípravě Dohody o partnerství daří
- **I přesto bude Dohoda podepsána nejdříve v létě tohoto roku**
- **První výzvy lze očekávat nejdříve na podzim**
- Nicméně EK i tak upozornila ČR na některé nedostatky:
 - **Systém veřejných zakázek**, činnost ÚOHS, sjednocení sankcí
 - **Chybějící zákon o státní službě** - EK jej vnímá jako klíčový prvek zajištění účinné veřejné správy
 - EK trvá na vyřešení otázek v posuzování vlivu na ŽP či **regulace vodohospodářského sektoru**
 - EK nesouhlasí s tím, že by ČR měla podporovat **vodní dopravu**
 - Představy ČR o využívání evropských peněz nejsou dostatečně provázány s doporučeními od Evropské rady

Nová metodika projektů v období 2014 - 2020

Předpoklady pro funkční jednotné metodické prostředí

- Jasně vymezená implementační struktura - dostatečné kompetence a svrchovanost centrálních institucí v rámci nastavování JMP
- **Jednotná terminologie a jednotný přístup k tvorbě metodických dokumentů**
- **Jednotné metodiky** (publicita, nepřímé výdaje, sankce...)
- **Funkční monitorovací systém, elektronizace celého systému**
- Uveřejňování otevřených a plánovaných výzev na jednom místě
- Zvážení dvoukolového podávání žádostí
- Nastavení jednotlivých procesů od podání žádosti až po schválení tak, aby procesy na sebe navazovaly a byly jednoznačné - **stanovení lhůt jednotlivých procesů**
- **Menší formalismus v žádostech ***
- Transparentnost hodnocení
- **Vymahatelnost povinností poskytovatele dotace, závaznost metodického prostředí i ve vztahu k horizontálním institucím**
- Opětovná profesionalizace úředníků
- Věnování pozornosti systému konzultace a **práce ŘO s žadateli a příjemci** a umožnit výměnu zkušeností mezi příjemci s přípravou a realizací projektu

Nová metodika projektů v období 2014 - 2020

Monitorování

- Pro sledování realizace fondů bude připraven a provozován Monitorovací systém pro programové období 2014 - 2020: MS2014+
- **Metodicky, procesně i technologicky jednotný systém**, nově vyvinutý s ohledem na zkušenosti a potřeby nového programového období.
- MS2014+ je společný pro všechny subjekty implementační struktury.
- **Je propojen s dalšími externími systémy** - Základní registry ČR, monitorovací systém EK - SFC, účetní systémy jednotlivých ŘO aj.
- V období 2014-2020 bude kladen důraz na **elektronizaci procesu implementace fondů**, proto MS2014+ představuje prostředí pro elektronické vkládání, schvalování a archivaci dokumentů.
- Základní a významný nástroj pro monitorování, evaluace, kontroly a audity - kladen důraz na rozsah, naplněnost, pravdivost a aktuálnost dat.

Klíčová slova - témata

- Již nebudou podporovány projekty s menší přidanou hodnotou (snad s výjimkou strukturálně postižených regionů)
- Z toho vyplývá vyšší šanci na dotaci u projektů s vyšší přidanou hodnotou

Klíčovými slovy pro úspěch jsou:

- **životní prostředí** - zaměřeno na klima, úspory energie, opatření proti katastrofám
- **doprava** - páteřní dopravní a energetické sítě
- **sociální soudržnost** - boj s chudobou, vytváření sociálních center, sociální začleňování výzkum
- **VaV** - vývoj, inovace, mezinárodní spolupráce, transfer technologií
- **ICT** - elektronizace územní správy, zavádění internetu
- **Vzdělávání** - spolupráce se podniků se školami, vzdělávání a školení zaměstnanců

Programovací období 2014 - 2020

Navrhované operační programy pro ČR

Rozpočet: 21,6 mld. Euro (vs. 26,7 mld. Euro v období 2007 - 2013)

➤ Programy v rámci cíle „Investice pro růst a zaměstnanost“

Operační programy ČR:	Řídící orgán - gesce:
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	MPO
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání	MŠMT
OP Zaměstnanost	MPSV
OP Doprava	MD
OP Životní prostředí	MŽP
Integrovaný regionální operační program	MMR
OP Praha - pól růstu ČR	Magistrát hl. m. Prahy
OP Technická pomoc	MMR

Programovací období 2014 - 2020

Navrhované operační programy pro ČR

➤ Programy v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“

Operační programy ČR:	Řídící orgán - gesce:
OP Česká republika - Polská republika	MMR
OP Česká republika - Slovenská republika	MMR
OP Česká republika - Rakouská republika	MMR
OP Česká republika - Svobodný stát Bavorsko	MMR
OP Česká republika - Svobodný stát Sasko	MMR

➤ Programy v rámci cíle „Nadnárodní spolupráce“

Operační programy ČR:	Řídící orgán - gesce:
OP „Central Europe“	MMR
OP „Danube“ (Dunaj 2014 - 2020)	MMR

Programovací období 2014 - 2020

Navrhované operační programy pro ČR

➤ Programy v rámci cíle „Meziregionální spolupráce“

Operační programy ČR:	Řídící orgán - gesce:
OP meziregionální spolupráce INTERREG C	MMR
OP ESPON	MMR
OP INTERACT	MMR

➤ Programy v rámci Evropského zemědělského fondu

Programy ČR:	Řídící orgán - gesce:
Program rozvoje venkova	MZ
OP Rybářství	MZ

Informační zdroje

- Obecné informace o vývoji schvalování jednotlivých programů - www.mmr.cz
- Informace o nových výzvěch www.strukturalni-fondy.cz a na stránkách řídicích orgánů (vždy dílčí informace o daném programu)
- Informace o výzvěch komunitárních programů na stránkách Evropské komise www.europa.eu
- V rámci komerčních informačních zdrojů lze doporučit stránky www.dotaceonline.cz všechny informace na jednom místě s podrobným vyhledávačem a hlídacím psem výzev)
- Případně také služba s vyšší přidanou hodnotou - www.j4bPoradce.cz

Podnikatelský sektor	Veřejný sektor	Neziskový sektor	
Zadejte jakoukoliv kombinaci kritérií a klikněte na tlačítko Vyhledat. Nastavit podnikatelský sektor jako výchozí pro vyhledávání.			
Lokality	kraj Jiho­moravský	<input type="button" value="Označit"/>	<input type="button" value="Vyčistit"/>
<i>Můžete provést porovnávací vyhledávání pokud současně zvolíte účel a až pět lokalit.</i>			
Aktivity organizace	D. Zpracovatelský průmysl	<input type="button" value="Označit"/>	<input type="button" value="Vyčistit"/>
Účely		<input type="button" value="Označit"/>	<input type="button" value="Vyčistit"/>
Počet zaměstnanců	10 - 49		
Roční obrat	60mil. Kč až 300mil. Kč		
Uzávěrka	(Vše)		
	☒ Zahrnout programy s průběžnou uzávěrkou.		
Zobrazit programy s rozsahem	☒ Evropský	☒ Národní	
	☒ Regionální	☐ Lokální	
Status	☒ Otevřeno pro podávání žádostí		
	☒ Vyhlášení očekáváno		
Zdroje veřejného financování		<input type="button" value="Označit"/>	<input type="button" value="Vyčistit"/>
Poskytovatelé		<input type="button" value="Označit"/>	<input type="button" value="Vyčistit"/>
Vyhledávání podle klíčového slova	<input type="text"/>		
	☐ Celý text	☒ Název programu	
Hledej:	☐ Všechna slova	☒ Jedno ze slov	
	☐ Přesná fráze		
Hledej slovo:	☒ V celém poli	☐ V jakékoliv části	
	☐ Na začátku pole	☐ pole	
		<input type="button" value="Vyhledat"/>	<input type="button" value="Vymazat formulář"/>

Nabídka služeb monitoringu výzev

www.j4bPoradce.cz

- **Online rešeršní systém** - pro přípravu podrobných dotačních auditů z aktuálních evropských, národních i regionálních dotačních programů - šetří čas a práci.
- **Efektivní a nezbytný pracovní nástroj** - pro poradenské instituce v oblasti dotací a pro profesionální EU a dotační manažery.
- **Vyčerpávající a denně aktualizovanou databázi dotací** - naši rešeršisté za vás denně hlídají dotační výzvy z více než 500 informačních zdrojů
- **Reference** - j4bPoradce již využívají desítky měst, poradenských firem a bankovních institucí

Ve spolupráci se společností Grant Advisor nabízíme **možnost bezplatného přístupu na období několika měsíců** pro ověření jeho nepochybného přínosu pro současné i další rozpočtové období. S žádostí o vytvoření vašeho profilu prosím pište na adresu martin.dite@bdo.cz.

Závěrečné shrnutí

- Již nebudou podporovány projekty s menší přidanou hodnotou (snad s výjimkou strukturálně postižených regionů)
- Z toho vyplývá vyšší šanci na dotaci u projektů s vyšší přidanou hodnotou
- Klíčovými slovy pro úspěch jsou **životní prostředí, páteřní dopravní a energetické sítě, sociální soudržnost, výzkum, vývoj, inovace, mezinárodní spolupráce, ICT, spolupráce se podniků se školami, vzdělávání a školení zaměstnanců**
- Nižší náročnost přípravy žádostí a realizace projektů, společná metodika pro všechny OP (?)
- Doufejme, že i absorpční kapacita (profesionalita) na straně poskytovatelů dotace (s výjimkou Czechinvestu) bude nadále výrazně růst
- **Pokud dotace budou vnímány nadále vnímány jako kořist politiků a spřátelených organizací, pak úspěšnost tohoto období bude opět malá**

DĚKUJI ZA POZORNOST

Martin Dítě

Tel: +420 605 803 502

E-mail: martin.dite@bdo.cz

BDO Czech Republic EU Office s.r.o.

Služby dotačního poradenství

Karolinská 661 / 4

Praha 186 00

Česká republika

www.bdo.cz

